

УДК 336.225.674:33.05

*В. В. Рядська,  
канд. екон. наук, доцент, докторант,  
ДВНЗ «Київський національний економічний  
університет імені Вадима Гетьмана»*

## **ГНОСЕОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ КАТЕГОРІЇ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ**

**АНОТАЦІЯ.** Досліджено складові якості аудиторських послуг на основі філософської теорії квалітативізму. Розкрито зміст внутрішньої потенційної якості та зовнішньої реальної якості результатів аудиторських послуг. Визначено основні особливості процесу споживання результатів аудиту, які впливають на оцінку їх цінності.

**КЛЮЧОВІ СЛОВА:** аудит, якість аудиту, властивості якості результатів аудиту.

**АННОТАЦИЯ.** В статье проведено исследование составных качества аудиторских услуг на основе философской теории квалитативизма. Раскрыто содержание внутреннего потенциального качества и внешнего реального качества результатов аудиторских услуг. Определены основные особенности процесса потребления результатов аудита, которые влияют на оценку их ценности.

**КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:** аудит, качество аудита, свойства качества результатов аудита.

**ANNOTATION.** The article explores the components of the quality of auditing services based on the qualitative philosophical theory. There was accessed content of the internal potential quality versus external real quality of the auditing services in the article. Also, major specific features of the audit results usage that influence its value were defined.

**KEY WORDS:** audit, audit quality and features of the audit quality results.

**Постановка проблеми.** Головна місія аудиторської діяльності у системі сучасних суспільних відносин полягає в зменшенні інформаційних ризиків користувачів фінансової інформації. Довіра суспільства до результатів наданих аудиторських послуг має пряму залежність від того, наскільки якісними будуть такі результати. Як зазначає професор С.М. Бичкова, «стратегічний підхід до якості аудиту передбачає, насамперед, орієнтацію аудиторської фірми на задоволення потреб ринку. Перевагу слід

надавати споживчій оцінці, вивченню характеру потреб і виділенню показників якості, які мають першочергове значення для тих, хто використовує кінцевий результат аудиторської діяльності. Рівень довіри з боку користувачів до професійної думки аудитора залежить від задоволеності їхніх інтересів» [1, с. 13].

Актуальність дослідження якості аудиторських послуг підсилюється сьогодні ще й тим, що наслідки світової економічної кризи ставлять питання про цінність аудиту в процесах забезпечення надійної інформаційної бази прийняття управлінських рішень та здійснення економічних прогнозів.

Якість у системі суспільно-економічних відносин виступає категорією, що акумулює в собі результат взаємодії інтересів всіх учасників процесу виробництва та споживання. Отже, можна стверджувати, що через розкриття змісту якості аудиту як результату продуктивної праці, з однієї сторони, та об'єкту споживання, з іншої сторони, формується підґрунтя для розуміння процесів формування якості аудиту та визначення критеріїв, якими вона може бути оцінена.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Сучасні дослідження з питань теорії аудиту як в Україні, так і за її межами формують ґрунтовну базу для розробки практичних методик надання аудиторських послуг. У працях А. Аренса, Ф. Л. Дефліза, Дж. Лоббека, Г. М. Давидова, Н. І. Дорош та інших науковців розглядаються питання генезису аудиту, його змісту та функцій. Разом з тим, наукові розробки питання якості аудиту носять фрагментарний характер і пов'язуються, як правило, з проблемами надійності та ефективності систем її контролю. «Виникає доволі суперечлива ситуація, коли об'єкти контролю не визначені, а його здійснення передбачено в обов'язковому порядку» [2, с. 238].

Треба зазначити, що в працях російських та українських вчених, таких як Н. А. Лосева, М. А. Азарська, О. Ю. Итигілова, Н. С. Шалімова, зроблена спроба сформувані базові концепції якості аудиту. Проте, не знижуючи наукове значення отриманих результатів, можна констатувати той факт, що сьогодні жодна концепція якості аудиту не пояснює причин існування протиріч між забезпеченням «технологічної» якості аудиту, яка відповідає вимогам встановлених стандартів, та якістю кінцевого результату, який повинен відповідати кінцевій меті — зниженню інформаційних ризиків користувачів фінансових звітів.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Дослідження якості будь-якого предмета або явища завжди пов'язано з тим, що спочатку необхідно визначитись із філософським змістом цієї категорії. Класичне трактування якості базується на визначенні великого німецького філософа Гегеля про те, що якість є тотожна з буттям (об'єктивно існуюча) визначеність, тобто певна властивість, присутність або відсутність якої, надає нам можливість об'єктивного уявлення про якість об'єкта або явища — «це те, або інше».

Аналіз публікацій, присвячених питанням якості аудиту (аудиторських послуг), дозволив визначити три основних напрямки, по яких здійснюються дослідження змісту цієї категорії:

—перший розглядає якість аудиту як тотожність думки аудитора відповідним критеріям, що в свою чергу забезпечує достатній рівень впевненості користувачів — концепція орієнтації на споживача [3, 4];

—другий розглядає якість аудиту (аудиторської послуги) як наслідок якості процесу її надання, що пов'язано із дотриманням вимог професійних стандартів — концепція орієнтації на виробництво [5];

—третій базується на поєднанні першого та другого напрямків [2].

Безперечно, кожний із застосовуваних підходів має відповідну пізнавальну цінність, але не дозволяє зрозуміти корінний зміст категорії якості аудиту, що повинен стати підґрунтям для системного розкриття її складових.

Загальнонаукові підходи використовують філософію як особливу форму пізнання світу, що вивчає найзагальніші суттєві характеристики і фундаментальні принципи реальності і пізнання, буття людини, відносин людини і світу. Філософія якості імпліцитно завжди присутня в будь-якій філософській системі поглядів, як певна філософо-теоретична компонента погляду людини на світ крізь призму категорії якості.

Результатом філософського дослідження якості стала теорія квалітативізму А. І. Субетто [6]. Квалітативізм, за А. І. Субетто, об'єднує в собі три основних складових: теорію якості, кваліметрію, теорію управління якістю. Пізнання якості повинно здійснюватись у системно-логічній послідовності розкриття його компонент, таких як:

- 1) «якість» як понятійна система, що відбиває взаємодію концептуальних підсистем теорії якості та прикладних понять якості;
- 2) класифікація прикладних понять якості на базі основних «моментів» змісту категорії якості;
- 3) аксіологію якості; система принципів квалітативізму, які конкретизують напрями «формування», «розвитку» або «руху» якості;
- 4) системогенетика якості (квалігенетика);
- 5) цикл якості [6, с. 21].

У цій статті нами будуть розглянуті питання аналізу змісту якості аудиторських послуг лише в межах 1...3 компонент.

Отже, перше питання, на яке необхідно отримати відповідь, це питання про те, що виступає ключовою ознакою аудиту, яка й буде його головною якісною характеристикою.

Законом України «Про аудиторську діяльність» аудит визначається як «перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність у всіх суттєвих аспектах і відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів» [7]. Таке визначення в принципі охоплює найважливіші ознаки сучасного аудиту як одного з видів контролю.

Основним підґрунтям здійснення аудиторської діяльності виступають тристоронні відносини, які виникли внаслідок відокремлення власників від безпосереднього процесу управління, а отже, відповідальна сторона повинна була звітувати перед власником про результати своєї діяльності. Розвиток суспільно-економічних відносин значно розширив коло користувачів фінансових звітів, які зацікавлені в отриманні надійної інформації у фінансових звітах. Функції перевірки та контролю притаманні будь-якій системі управління і процеси, пов'язані з формуванням фінансової звітності також виступають об'єктом процедур внутрішнього контролю у кожного суб'єкта господарювання. Разом з тим, з позицій користувачів фінансових звітів надійнішими вважаються процедури зовнішнього контролю достовірності інформації, ніж ті, що проводяться безпосередньо відповідальною стороною.

Ці обставини сформували потребу у залученні третьої сторони (незалежної від власників і від відповідальної сторони) для пере-

вірки достовірності інформації про результати діяльності відповідальної сторони.

Визначальним у цьому трикутнику є те, що сторона, яка здійснює зовнішній контроль, є незалежною.

Міжнародна концептуальна основа завдань з надання впевненості встановлює п'ять ознак (елементів), які повинні мати завдання з надання впевненості, серед яких першим виступає незалежність аудитора та наявність тристоронніх відносин [8, с. 9—10].

Це означає, що будь-яка перевірка фінансової звітності, яка здійснюється особою, що не є незалежною у тристоронніх відносинах (користувач — відповідальна сторона — сторона, яка перевіряє), не визначається як аудиторська перевірка або завданням з надання впевненості. Таким чином, ми можемо стверджувати, що незалежність виступає тією самою корінною якісною ознакою, що відрізняє аудиторську перевірку як інструмент контролю, від будь-якого іншого.

Подібної думки дотримується О. Ю. Редько, який зазначає, що «якість аудиторських послуг є системне дотримання реальної професійної незалежності, вимог чинного законодавства та вимог стандартів аудиту, дотримання кодексу професійної етики» [5, с. 182]. На жаль, зроблене визначення не було надалі системно розвинуто автором, який у подальшому зосереджував своє дослідження в напрямку технологічної якості аудиту.

Розкриття змісту якості пов'язано із визначенням властивостей, тому що будь-яка якість проявляється через певні атрибути, що їй притаманні. Існує дві концепції, які використовують для розкриття властивостей якості: атрибутивна та функціонально-кібернетична [6, с. 25].

Атрибутивна концепція розглядає якість через систему атрибутів, характеристик явища, які притаманні сукупності однотипних об'єктів, як дещо, що відрізняє їх між собою. Якщо з цієї позиції розглядати аудит зокрема та аудиторські послуги в цілому, то можна сказати про те, що головною атрибутивною ознакою для них буде те, що вони підвищують ступінь довіри користувачів до інформації, яка міститься у фінансовій звітності. Саме ця властивість-атрибут і дозволяє порівнювати між собою різні види робіт, які формують загальну сукупність аудиторських послуг (рис. 1).

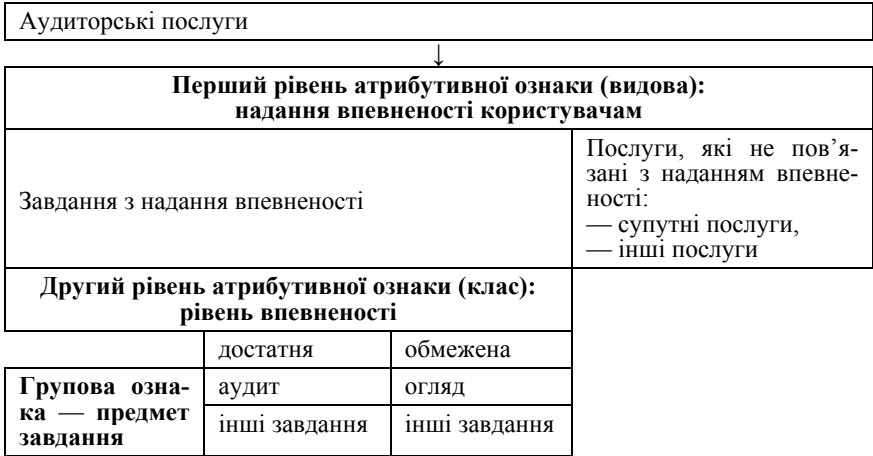


Рис. 1. Класифікація аудиторських послуг за змістом властивості-атрибуту (розроблено автором)

Функціонально-кібернетична концепція властивостей розглядає їх у системі так званих «об'єкт—об'єктних» відносин. Властивості об'єктів і процесів — це те, що проявляється лише під час їх взаємодії. Функціонально-кібернетичне дослідження властивостей якості виявляє їх онтологічний зміст через розуміння процесів взаємодії об'єкта чи процесу із зовнішнім середовищем.

Внутрішній момент якості виражається в корінній якості, яка в свою чергу є сукупністю властивостей-потенціалів, або потенціальною якістю. Під час взаємодії об'єкта чи процесу із зовнішнім середовищем відбувається трансформація потенційної внутрішньої якості в реальну, актуальну — зовнішню якість. Зовнішня якість проявляється завжди у «властивостях-реакціях» або у «властивостях-поведінці».

Зовнішня якість будь-якого об'єкта споживання завжди виступає функцією цінності, що виражається через такі категорії, як: «відповідність» (вимогам, стандартам, нормам), «задоволення» (потребам), «надійність», «придатність» (для використання за призначенням), «корисність» (суспільна, виробнича, особиста), «ефективність» тощо. Тобто, зовнішня якість є суть споживчої вартості об'єкта споживання. Саме цим пояснюється визначення якості продукції в Українській радянській енциклопедії: «Якість продукції — сукупність властивостей продукції, які визначають

ступінь її придатності для використання за призначенням» [9, с. 464].

Ціннісна складова якості формує підґрунтя процедур оцінювання (виміру) якості [6, с. 31].

Розкриття аксіологічної компоненти якості аудиторських послуг можлива лише через розуміння процесів, пов'язаних з їх споживанням. Особливість результатів аудиторської діяльності полягають в тому, що вони споживаються лише одночасно із споживанням інформації, яка міститься у фінансових звітах. Споживча вартість аудиторської думки полягає в тому, що в результаті виконання процедур отримання доказів аудитор повинен виявити суттєві відхилення в інформації про результати діяльності суб'єкта господарювання, на підставі чого формується аудиторська думка щодо достовірності такої інформації. Внаслідок того, що існують об'єктивні обмеження, які притаманні системі внутрішнього контролю суб'єкта господарювання та технологічні обмеження процедур отримання аудиторських доказів (вибірковий характер процедур, властивість аудиторських доказів, які мають не остаточний, а лише переконливий характер), надійність зробленого аудитором висновку завжди пов'язана з аудиторським ризиком.

Таким чином, внутрішня властивість якості результату аудиторської перевірки (забезпечення певного рівня впевненості користувачів фінансової звітності) визначається такими характеристиками як суттєвість та аудиторський ризик.

Наступний зовнішній аспект якості аудиту, пов'язаний з тим, що в реальності користувачем споживається не сам результат аудиторської діяльності, а інформація, достовірність якої було перевірено. Це означає, що з позицій користувача первинним цінним об'єктом виступає безпосередньо фінансова звітність, а результат аудиторської перевірки — аудиторський звіт — є лише додатковим компонентом контролю, який підвищує одну із якісних характеристик такої фінансової звітності — достовірність. Якщо змістовна компонента фінансової звітності не буде мати первинної цінності для користувача, то як наслідок, результат зовнішнього незалежного аудиторського контролю такої фінансової звітності також втрачає цінність (споживчу вартість), тобто не може відбутися метаморфоз внутрішньої якості у зовнішню.

Нерозривність результату аудиту із фінансовою звітністю була зафіксована в першій редакції Закону України «Про аудиторську

діяльність», який мав спеціальну ст. 8 «Публічна фінансова звітність», яка визначала, що «публічна бухгалтерська звітність складається із аудиторського висновку, балансу, звіту про прибутки і збитки, іншої звітності в межах відомостей, які не становлять комерційну таємницю і визначені законодавством для надання користувачам та публікації» [7]. Після внесення 19 січня 2006 року змін до змісту Закону України «Про аудиторську діяльність» ця стаття була виключена, проте й сьогодні законодавство України встановлює обов'язковість оприлюднення разом із річною фінансовою звітністю аудиторський висновок для цілої групи суб'єктів господарювання. Відповідна норма, як відомо, міститься у ст. 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [3].

Нерозривність аксіологічної складової аудиту та якості фінансової звітності прямо констатується в позиції Комітету по міжнародним стандартам аудиту та надання впевненості (IAASB), який зазначає, що «бурхливі події світової фінансової кризи підкреслили виключну важливість високої якості та довіри до фінансової звітності. Вони також продемонстрували важливість розгляду питання про роль якості аудиту в більш широкому контексті якості фінансової звітності. Досягнення якості фінансової звітності залежить від цілісності кожної складової в ланцюзі процесів, які забезпечують складання, представлення та використання фінансової звітності» [11, с. 2].

Розвиток системи тристоронніх відносин пов'язаний із розширенням кола користувачів фінансових звітів та аудиторських послуг. Аналіз споживчих інтересів різних груп користувачів фінансових звітів, які були проведені у дослідженнях Н. С. Шалімової [2], С. М. Бичкової, О. Ю. Ітигілової [1], М. А. Азарської [12], свідчить про те, що інтереси користувачів є неоднорідними, і за умови існування публічної фінансової звітності, коли аудиторська перевірка носить обов'язковий характер, якість аудиту проявляється по-різному для «зовнішніх» і «внутрішніх» користувачів [1, с. 17]. Головна їх відмінність полягає в тому, що перші виступають у ролі замовників аудиторських послуг і мають можливість визначати зміст завдання аудитора, другі є по суті «пасивними» користувачами результатів аудиторської послуги, а отже не можуть впливати на вхідні параметри завдання, яке повинен виконувати аудитор.

Таким чином, було визнано існування особливостей функціонування зовнішнього середовища, в якому відбувається трансфо-



рмация внутрішньої потенційної якості аудиту у реальну. Поряд з цим важливим висновком дослідниками доводиться, що якщо стандарти, які регламентують процес надання аудиторських послуг, не базуються на вимогах зацікавлених користувачів, такий підхід дозволяє лише спростити контроль за наданням послуг, але не дозволяє отримати суспільству в цілому та кожному конкретному клієнту того, що вони бажають. Отже, концептуальна модель визначення якості аудиторської діяльності повинна, передусім, базуватися на визначенні пріоритетних вимог користувачів результатами аудиторської праці, в іншому випадку втрачається сенс існування самого аудиту як такого [2, с. 247].

Насправді ми маємо справу з ефектом розриву інтересів різних груп користувачів, який полягає в тому, що зовнішні користувачі (кредитори, потенційні інвестори, громадськість і т. д.) по-перше, не пов'язані з процесом управління суб'єктом господарювання, а по-друге, з процесом контролю за формуванням його фінансової звітності. Крім того, зовнішні користувачі ніколи не виступають замовниками аудиту, а отже не впливають на зміст завдання аудиторської перевірки. Натомість внутрішні користувачі (акціонери, керівництво) пов'язані прямо чи опосередковано як з процесом управління, так і з процесом внутрішнього контролю через систему органів корпоративного управління суб'єкта господарювання. Саме внутрішні користувачі виступають безпосередніми замовниками аудиту. За певних обставин, наприклад, коли контрольний пакет акцій сконцентрований в обмеженій кількості акціонерів, обов'язковий аудит фінансової звітності розглядається замовниками-внутрішніми користувачами як певна формальність, що є невід'ємним атрибутом функціонування акціонерного товариства та публічності інформації про його діяльність. Як наслідок, цінність аудиту з позиції внутрішнього користувача виявляється через вартісні оцінки: чим дешевше — тим краще. Проте, для такого користувача на перший план виступає потреба в отриманні інших видів аудиторських послуг, що прямо не пов'язані безпосередньо з наданням достатньої впевненості щодо достовірності фінансової звітності (виявлення помилок у розрахунках податків, отримання різних видів консультацій тощо).

Але, насправді існування розриву інтересів різних груп користувачів не може визнаватись фактором, що впливає на внутрішній зміст якості аудиту. Це протиріччя лише визначає напрямки управління процесами забезпечення якості аудиту.

Досягнення мети, яка пов'язана з орієнтуванням аудитора на кінцевого споживача аудиторських послуг, знаходиться в площині того, що аудитор повинен мати чітке формулювання предмету завдання на етапі його прийняття, а замовник (користувач) відповідно повинен чітко розуміти зміст результату, який буде на виході надання аудиторської послуги.

Захист потреб саме «зовнішніх» користувачів повинен здійснюватись на рівні інституціонального регулювання через встановлення вимог до змісту завдання на проведення обов'язкового аудиту.

**Висновки з проведеного дослідження.** Аудит як вид професійної та підприємницької діяльності сформувався і розвивається в системі тристоронніх відносин, які визначають його незалежність. Саме незалежність виступає корінною якісною ознакою, що відрізняє аудиторську перевірку як інструмент контролю, від будь-якого іншого.

Якість проявляється через певні атрибути, що їй притаманні. Головна суспільна місія аудиторських послуг полягає в тому, що в результаті їх надання підвищується ступінь довіри користувачів до інформації, яка міститься у фінансовій звітності. Саме ця властивість-атрибут і дозволяє порівнювати між собою різні види робіт, які формують загальну сукупність аудиторських послуг. Таким чином, корінна якість аудиту — незалежність проявляється через те, що аудиторські послуги можуть знижувати інформаційні ризики користувачів фінансових звітів через надання останнім певного рівня впевненості (достатнього або обмеженого). Така властивість-атрибут є по суті потенційною якістю, що може бути трансформована у реальну під час взаємодії результатів надання аудиторських послуг із зовнішнім середовищем в процесі споживання.

Прояв внутрішніх властивостей в процесі споживання формує аксіологічну характеристику якості аудиторських послуг. Було визначено наступні особливості, що впливають на цінність результатів аудиторських послуг:

—внутрішня властивість якості результату аудиторської перевірки є функцією таких характеристик, як суттєвість та аудиторський ризик;

—вторинність якості результатів аудиторських послуг відносно якості фінансової звітності, що є наслідком домінування корисності інформації фінансової звітності над висновком аудитора щодо достовірності останньої;

—внаслідок існування ефекту розриву інтересів зовнішніх і внутрішніх користувачів фінансових звітів, виникають фактори, що мають негативний вплив на процес формування якості результату аудиторських послуг, але такі фактори не виступають чинниками, що можуть змінювати внутрішній зміст якості аудиторських послуг.

### Література

1. *Бычкова С.М., Итыглова Е.Ю.* Контроль качества аудита. — М.: Эксмо, 2008. — 208 с.
2. *Шалімова Н. С.* Концептуальні підходи до визначення якості аудиту // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — №5 (95). — С. 237—248.
3. *Данильчук Ю. М.* Якість аудиторських послуг в Україні як запорука ефективності та достовірності проведення аудиту [Електронний ресурс] — Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/31\\_PRNT\\_2010/Economics/73980.doc.htm](http://www.rusnauka.com/31_PRNT_2010/Economics/73980.doc.htm)
4. *Пресняков С.* О критериях качества в бухгалтерском учете и аудите [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.audit.ru/articles/audit/a104/43905.html>
5. *Редько О. Ю.* Аудит в Україні. Морфологія: Монографія. — К. : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство». 2008. — 493 с.
6. *Субетто А. И.* Сочинения. Ноосферизм : В 13 т. Т. 8.: Квалитативизм: философия и теория качества, квалитология, качество жизни, качество человека и качество образования. Книга 1 / Под ред. Л. А. Зеленова — СПб. — Кострома: КГУ им. Н. А. Некрасова, 2009. — 392 с.
7. Про аудиторську діяльність : Закон України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3125-12>
8. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року, частина 2 / Пер. з англ.: Ольховікова О. Л., Селезньов О. В., Зеніна О. О., Гик О. В., Біндер С. Г. — К.: Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2010. — 409 с.
9. Українська радянська енциклопедія / Академія наук УРСР. — К., 1964. — Т. 16. — 632 с.
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
11. Качество аудита: точка зрения IAASB. Январь 2011 г. [Електронний ресурс] — Режим доступу: [http://www.kz-adviser.kz/download/audit\\_quality.pdf](http://www.kz-adviser.kz/download/audit_quality.pdf)

12. *Азарская М. А.* Теория и методология обеспечения качества аудита [Электронный ресурс] Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора экономических наук. Йошкар-Ола, 2009. — Режим доступа: <http://vak.ed.gov.ru/ru/dissertation/index.php?id54=8735&from54=64>.

Статтю подано до редакції 18.03.12 р.

УДК 657.1

*Л. Б. Іванова, канд. екон. наук, доцент, докторантка,  
КНЕУ імені Вадима Гетьмана, Україна*

## **БУХГАЛТЕРСЬКА ДОКУМЕНТАЦІЯ ЯК ДОКАЗ В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ СУБ'ЄКТА РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ У ПРОЦЕДУРІ ПРОВАДЖЕННЯ СПРАВИ ПРО БАНКРУТСТВО**

Досліджено особливості бухгалтерського обліку суб'єкта реального сектора економіки у провадженні справи про банкрутство, роль бухгалтерської документації. З'ясовано подвійний правовий характер документації, доцільність класифікації документів на доброякісні та недоброякісні, виявлені чинники, що впливають на рівень реалізації принципу доказовості бухгалтерського обліку суб'єкта-боржника з урахуванням специфічних рис процедури банкрутства.

Ключові слова: антикризове управління, провадження справи про банкрутство, облікова документація, доброякісні бухгалтерські документи, документи у якості доказів.

Исследованы особенности бухгалтерского учета субъекта реального сектора экономики на этапе о возбуждении производства по делу о банкротстве, роль бухгалтерской документации. Выявлен двойственный правовой характер документации, целесообразность классификации документов на доброкачественные и недоброкачественные, выявлены причины, влияющие на уровень реализации принципа доказательности бухгалтерского учета субъекта-должника с учетом специфических черт процедуры банкротства.

Ключевые слова: антикризисное управление, возбуждение производства по делу о банкротстве, учетная документация, доброкачественные бухгалтерские документы, документы как доказательство.

The features of the accounting of the subject of a real economy sector of production of the bankruptcy case, the role of accounting records